

УДК 377.004.9:342.355

DOI: 10.31376/2410-0897-2022-2-49-157-164

ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ЗП(ПТ)О В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Денисова Анастасія Володимирівна

доктор філософії у галузі знань «Освіта / Педагогіка»

Вище професійне училище № 17 м. Дніпра

e-mail: dipodenisova@gmail.com

ORCID ID: 0000-0003-4014-9312

Грунтковська Юлія Валеріївна

викладач спецдисциплін

Вище професійне училище № 17 м. Дніпра

e-mail: julia.19763011@gmail.com

ORCID ID: 0000-0002-1847-1113

У статті висвітлено проблему застосування технологій дистанційного навчання (ДН) в освітньому процесі ЗП(ПТ)О в умовах воєнного стану. Визначено проблеми організації дистанційного навчання та питання, що потребують швидкого реагування. Розглянуто джерела нормативно-правового регулювання дистанційної освіти. Досліджено досвід створення інформаційно-освітнього середовища та налагодження ефективної взаємодії учасників освітнього процесу у ЗП(ПТ)О. З'ясовано, що реалізація дистанційного навчання потребує розроблення відповідних алгоритмів та процедур добору засобів та інструментарію для ефективного спілкування в синхронному та асинхронному режимах. Представлено огляд світових освітніх платформ та програмних засобів для організації дистанційного навчання. Представлено механізм моніторингу і контролю дистанційного навчання із застосуванням Електронної платформи «ВПУ онлайн». Визначено, що застосування систем і технологій ДН дає можливість закладам освіти адекватно і якісно реагувати на виклики сьогодення та здійснювати свою основну діяльність щодо підготовки високопрофесійних фахівців.

Ключові слова: дистанційне навчання, технології дистанційного навчання, заклад професійної (професійно-технічної) освіти, електронна платформа, дистанційний курс, воєнний стан.

Постановка проблеми. Сучасна педагогічна спільнота орієнтована на забезпечення варіативності освітніх систем, гнучкості та динамічності освітнього процесу в закладах освіти, його адаптивності до соціальних умов, запитів населення та роботодавців. У таких умовах все більш суттєву роль відіграють технології дистанційного навчання, які сприяють загальному обміну інформацією та створенню систем масового безперервного навчання та самонавчання. Саме ДН в ХХІ столітті розглядається як найефективніша система підготовки і безперервної підтримки високого кваліфікаційного рівня фахівців різноманітних сфер та галузей.

Безсумнівним каталізатором освітніх змін, який сприяв стрімкому розповсюдженню технологій дистанційного навчання, став феномен пандемії. Пандемія COVID-19 фактично зобов'язала керівництво закладів освіти охопити дистанційним навчанням усіх здобувачів освіти з усіх дисциплін та предметів на досить тривалий час. В умовах пандемії постали такі завдання, як «забезпечення громадянам можливості реалізації конституційного права на здобуття освіти та професійної кваліфікації, підвищення кваліфікації незалежно від статі, раси, національності, соціального і майнового стану, роду та характеру занять, світоглядних переконань, належності до партій, ставлення до релігії, віросповідання, стану здоров'я, місця проживання відповідно до їх здібностей [1]», що, у свою чергу, зумовило тотальний перехід на дистанційне навчання в екстремому режимі. Така нетипова ситуація забезпечила умови для незапланованого, масштабного, природного експерименту в закладах освіти України, що дозволив отримати неочікуваний, але дуже цінний досвід.

У теперішній час, унаслідок збройної агресії російської федерації та оголошення в Україні воєнного стану, особливої уваги потребують проблеми забезпечення державних гарантій, створення безпечного освітнього середовища, а також організації здобуття освіти та освітнього процесу. Отже, дистанційне навчання не лише не втрачає своєї актуальності, а потребує подальшого активного впровадження. Адже з огляду на наявну загрозу життю і здоров'ю здобувачі освіти та педагогічні, науково-педагогічні працівники були вимушені змінити місце проживання, залишити місце роботи та навчання. Водночас незалежно від місця проживання на час воєнного стану учасникам освітнього процесу гарантується його організація в найбільш безпечній, зокрема дистанційній, або в будь-якій

іншій формі. Наразі проблема впровадження технологій дистанційного навчання в освітній процес ЗП(ПТ)О у зазначених умовах є актуальною і потребує подальшого розгляду.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Фахівці та наукові колективи в галузі ДН пропонують авторські погляди на означену проблему, впроваджують науковий тезаурус ДН, систематизують та узагальнюють вже наявний досвід застосування технологій ДН. Сфера таких досліджень дуже різноманітна і отримала висвітлення у низці наукових напрямків, зокрема, наукове забезпечення дистанційної професійної освіти, проблеми та напрями досліджень цієї галузі (В. Биков, М. Михальченко, Л. Лещенко та ін.); організаційно-педагогічні засади дистанційної освіти за кордоном та в Україні, підходи до її реалізації (В. Олійник, Н. Корсунська, М. В. Шейко, О. Третяк та ін.); місце інтернету в сучасному суспільстві, психолого-педагогічні аспекти і технології створення дистанційного курсу (В. Кухаренко, Т. Олійник, В. Рибалка, Н. Сиротенко, А. Петренко та ін.) тощо.

Проблеми застосування цифрових технологій у системі дистанційного навчання та впровадження в освітній процес та досліджували О. Співаковський, В. Лапінський, А. Пилипчук, М. Шишкіна. Предметом дослідження Б. Гершунського, О. Кареліної, В. Кушніра, С. Сисоєвої, Ю. Триуса та ін. є теоретичні засади та практичні аспекти комп'ютерного та дистанційного навчання.

Відомими зарубіжними вченими, які займалися вивченням дистанційного навчання є Р. Деллінг (R. Dellling), О. Пітерс (O. Peters), Б. Холмберг (B. Holmberg), Д. Кіган (D. Keegan), М. Моор (M. Moore) та інші.

Формулювання мети статті. Мета статті полягає у дослідженні особливостей та досвіду застосування технологій дистанційного навчання в освітньому процесі ЗП(ПТ)О в умовах воєнного стану.

Виклад основного матеріалу. За даними кампанії Theirworld (<https://theirworld.org/>), у світі кожна четверта дитина шкільного віку, а це майже 500 мільйонів осіб, живе на територіях країн, які постраждали від надзвичайних ситуацій.

Аннеліс Ольеуз, глобальний менеджер із освіти Норвезької ради у справах біженців, підкреслює, що «важливо зосередитися на освіті в самому початку кризи: перш за все, це тому, що ми говоримо про майбутнє молоді та дітей. Ми також знаємо, що чим довше дитина не відвідує заклад освіти, тим менше шансів у неї повернутися до навчання» [2].

У зв'язку з тим, що в частині регіонів України зберігається реальна загроза для життя та здоров'я мирних мешканців, а в більшості регіонів по кілька разів на день оголошується повітряна тривога, Міністерством освіти і науки України було рекомендовано організувати роботу ЗП(ПТ)О залежно від конкретної ситуації: тимчасове призупинення освітнього процесу (виконання працівниками закладів освіти заходів та завдань, що визначені військово-цивільною адміністрацією); організація освітнього процесу за дистанційною або змішаною формами навчання (за погодженням з військово-цивільною адміністрацією) [3]. За даними МОН, станом на 25.04.2022 р., усі ЗП(ПТ)О 18 регіонів України продовжують навчання, частково здійснюють освітній процес у ЗП(ПТ)О 7 областей. Форма освітнього процесу залежить від безпекової ситуації у кожному регіоні, територіальній громаді окремо, і вона обов'язково погоджена з військово-цивільною адміністрацією.

Стефанія Джанніні, помічник Генерального директора ЮНЕСКО з освіти зазначає, що «освіта має бути частиною гуманітарної реакції – забезпечити психосоціальну підтримку, захист, спорідненість і можливості продовжувати навчання в ці драматичні часи... Вражаючий асортимент платформ дистанційного навчання в Україні є основою для формування стійкості. Глобальну коаліцію з питань освіти ЮНЕСКО можна використовувати для розширення онлайн-платформ навчання в Україні та країнах, які приймають біженців, підтримки педагогів, доступності навчального контенту та надання онлайн соціально-емоційної підтримки учням і вчителям [4]».

Глобальну коаліцію з питань освіти було створено з метою забезпечення безперервності освітнього процесу для всіх здобувачів освіти, а її діяльність спрямовано на створення більш стійких систем освіти у майбутньому, шляхом мобілізації зацікавлених сторін та ресурсів для розробки ефективних та узгоджених заходів; координації дій з метою забезпечення максимальних результатів та охоплення знедолених груп населення та уникнення дублювання зусиль; узгодження потреб на місцях із місцевими та глобальними рішеннями; забезпечення дистанційного навчання з використанням високотехнологічних підходів.

Вищезазначено, що в Україні накопичено значний досвід застосування технологій дистанційного навчання в діяльності закладів та установ освіти, проте напрацювання нових цифрових рішень у сфері освіти є важливим, перманентним процесом освітянської спільноти.

Джерелами нормативно-правового регулювання дистанційної освіти в Україні є Закони України «Про освіту», «Про національну програму інформатизації», «Про заходи щодо забезпечення пріоритетного розвитку освіти в Україні», «Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні», Наказ МОН України «Про створення Українського центру дистанційної освіти», Рішення Колегії МОН України «Про стан і перспективи розвитку дистанційного навчання в Україні», «Положення про дистанційне навчання», Наказом МОН України «Про затвердження Положення про дистанційне навчання». В умовах воєнного стану розроблено низку документів із забезпечення освітньої діяльності у ЗП(ПТ)О, зокрема організації дистанційного навчання здобувачів освіти, а саме Листи МОН «Щодо організації дистанційного навчання», «Про організацію освітнього процесу в закладах професійної (професійно-технічної) освіти», «Про збереження місця навчання», «Про формування замовлення документів про професійну (професійно-технічну) освіту в Єдиній державній електронній базі з питань освіти» тощо.

Так, листом МОН України «Про організацію освітнього процесу в закладах професійної (професійно-технічної) освіти» [3] для організації освітнього процесу ЗП(ПТ)О рекомендовано виконання теоретичної частини освітньої програми організувати з використанням технологій дистанційного навчання, що не передбачає відвідування закладів освіти її здобувачами та педагогічними працівниками. Для проведення практичної частини (виробничого навчання та виробничої практики) задіяти навчальні майстерні, лабораторії, полігони, місця відведені для проходження практики на підприємствах. У разі, якщо виробничу практику здобувачів професійної (професійно-технічної) освіти неможливо організувати у звичайному режимі, варто створити можливість її проходження з використанням технологій дистанційного навчання. Практичну частину підготовки, яку неможливо виконати, перенести на період після закінчення правового режиму воєнного стану. Для учнів першого – другого курсів можливе перенесення годин теоретичного та практичного навчання на наступний навчальний рік.

Також, було визначено відповідний алгоритм роботи щодо реалізації ДН у ЗП(ПТ)О в умовах воєнного стану:

- 1) прийняття рішення щодо використання технологій дистанційного навчання в освітньому процесі закладу П(ПТ)О на період воєнного стану;
- 2) визначення переліку предметів, тем навчальних програм, видів навчальних занять для проведення із використанням технологій дистанційного навчання;
- 3) визначення переліку веб-ресурсів, необхідних для забезпечення дистанційного навчання;
- 4) внесення відповідних змін до робочих навчальних планів;
- 5) на період дії воєнного стану розроблення та затвердження розкладу уроків відповідно до визначеного переліку (тижневе навантаження не більше 36 годин);
- 6) фіксування виконання навчальних програм у журналах теоретичного та практичного навчання, у тому числі електронних [5].

У досліджуваній проблематиці центральними стають питання дієвості та успішності функціонування систем дистанційного навчання. Професор В. Кухаренко [6] виділяє такі необхідні складники для забезпечення успішності систем дистанційного навчання (СДН):

1. Розроблення стратегії забезпечення якості ДН (підвищення кваліфікації викладачів; навчання школярів, студентів, населення засобом навчання; формування інформаційної культури населення; фінансування розробок).

2. Забезпечення доступності та гнучкості ДН (інтеграція інформаційних технологій в освітній процес; забезпечення конкурентоспроможності дистанційних курсів; доступ до бібліотек, мереж університетів; взаємна акредитація курсів; урахування запитів осіб з особливими потребами).

3. Організація співробітництва та наповнення інформаційного простору дистанційними курсами (корпоративна мережа; Інформаційний простір студента: а) інформація про курс, викладача, критерії оцінки; б) можливість реєстрації; в) робота у бібліотеці, ресурсному центрі; інформаційний простір викладача: а) інструментальні середовища; б) доступ до курсів; в) методичні вказівки, досвід інших; г) авторські права та інтелектуальна власність).

Огляд поточного стану сфери освіти і науки України в умовах російської агресії (станом на

15.03.2022 р.) визначає нагальні проблеми організації дистанційного навчання та питання, що потребують швидкого реагування, а саме:

- придбання пристроїв (планшети, смартфони, ноутбуки) для використання переміщеними учнями в освітньому процесі;
- забезпечення доступу до освітнього контенту дистанційного навчання за професіями (можливо – переклад курсів, наданих платформами-партнерами, навчальними матеріалами);
- забезпечення у закладах П(ПТ)О безперебійного швидкісного доступу до мережі Інтернет;
- розроблення (закупівля) симуляторів (тренажерів) для відпрацювання практичних навичок; обладнання телекомунікаційних аудиторій для роботи педагогів під час здійснення освітнього процесу у дистанційному форматі;
- забезпечення видатковими матеріалами для забезпечення практичного навчання учнів закладів П(ПТ)О тощо [7].

Значним здобутком є те, що Міністерство освіти і науки України дійшло домовленостей з провідними світовими освітніми платформами Coursera, Udemy та Edx щодо безкоштовного надання ними онлайн-курсів для здобувачів професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти.

Coursera (<https://www.coursera.org/campus/>) співпрацює з більш ніж 200 провідними університетами, серед яких Йельський університет, Імперський коледж Лондона та ін. та провідними компаніями світу, у тому числі Google, IBM, Intel, щоб забезпечити гнучке, доступне онлайн-навчання як окремим особам, так і організаціям у всьому світі. Компанія пропонує широкий спектр можливостей для навчання – від практичних проектів і курсів до сертифікатів і програм для отримання диплому. Для всіх українських закладів освіти та здобувачів освіти, Coursera надала безкоштовний доступ до понад 5200 курсів і 2200 проектів на платформі Coursera for Campus.

Глобальна спільнота Udemy (<https://www.udemy.com/>) об'єднує понад 52 млн слухачів курсів, 68 тис. інструкторів, каталог курсів налічує 196 тис. курсів 75 мовами.

Платформа EdX (<https://www.edx.org/>) надала доступ до понад 1600 онлайн-курсів і програм від провідних світових установ і компаній на EdX Online Campus.

З метою залучення якомога більшого та різноманітного освітнього контенту для використання закладами освіти України, МОН також співпрацює з провідними закладами вищої освіти інших країн (як-то, MIT, Stanford University, Southern New Hampshire University, Arizona State University). Окрім цього, команда МОН працює над формуванням пакету домовленостей з компанією Zoom щодо надання безкоштовних ліцензій на використання їх продукту для закладів професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти, а також з компанією Google над щодо надання безкоштовних додаткових рішень Google Workspace for Education для забезпечення освіти в умовах воєнного стану [5].

На важливості організації синхронної онлайн-комунікації під час освітнього процесу наголошує В. Грядуща [8] та наводить огляд програмних засобів та вебінарних платформ для організації дистанційного навчання в синхронному режимі. Особливу увагу дослідницею приділено таким платформам, як MyOwnConference, YouTube, Zoom, описано їхній інтерфейс, визначено переваги та недоліки.

Відтак, застосування систем і технологій ДН дає можливість закладам освіти адекватно і якісно реагувати на виклики сьогодення та здійснювати свою основну діяльність щодо підготовки високопрофесійних фахівців, які є рушійною силою розвитку України.

Наприклад, накопичений, в умовах карантинних обмежень, досвід організації дистанційного навчання у ВПУ №17 м. Дніпра дозволив створити відповідне інформаційно-освітнє середовище та налагодити ефективну взаємодію учасників освітнього процесу (адміністрація – педагогічні працівники – здобувачі освіти – батьки), проте існує ряд проблем, що потребує вирішення, зокрема, поглиблення напрямів організаційної, науково-методичної підтримки дистанційного навчання у закладі освіти.

Одним із основних засобів інформування та обов'язковою умовою успішної діяльності закладу освіти в умовах дистанційного навчання є вебсайт, який відповідно до статті 30 Закону України «Про освіту» забезпечує відкритий доступ до інформації про свою діяльність та документів, у тому числі статут закладу освіти, ліцензії на провадження освітньої діяльності, сертифікати про акредитацію освітніх програм, сертифікат про інституційну акредитацію закладу

вищої освіти, освітні програми, що реалізуються в закладі освіти, та перелік освітніх компонентів, що передбачені відповідною освітньою програмою тощо.

Дистанційне навчання обмежує спілкування наживо, що впливає на втрату певною мірою навичок колективних дій, командної роботи, змагання, дисципліни. У таких умовах веб-сайт покликаний підкреслювати спільність інтересів, підтримувати відчуття єдності та приналежності усіх до єдиної освітянської спільноти.

Сайт ВПУ №17 м. Дніпра (<https://vpu17.dp.ua/>) відіграє важливу роль у вирішенні ряду завдань: налагодження первинної комунікації між адміністрацією, педагогічними працівниками, здобувачами освіти та батьками, є засобом оперативного інформування щодо особливостей функціонування закладу в різних умовах; окрім інформації, що безпосередньо стосується організації дистанційного навчання, розміщуються матеріали щодо самоосвіти, самоорганізації, висвітлення результатів проектної роботи здобувачів освіти, розміщення авторських фото та інших матеріалів, що стосуються творчості та дозвілля.

Наразі контент сайту доповнено актуальною інформацією щодо дій учасників освітнього процесу в разі надзвичайних ситуацій, адже саме від умінь та навичок учасників освітнього процесу залежить їхнє життя та здоров'я, а також тих людей, котрі в цей час поруч. У дописах пропонується певна орієнтовна схема для вибору алгоритму дій у разі надзвичайних ситуацій у закладі освіти. Це і досвід закордонних фахівців, адаптований для України, і рекомендації фахівців Державної служби України з надзвичайних ситуацій щодо дій у разі надзвичайних ситуацій, зокрема у разі захоплення будівлі, стрільби, вибухів, перестрілки, дії для захисту від насильницького вторгнення та загрози масового насильства тощо.

На сайті репрезентовано роботу закладу під час воєнного стану та надано можливість онлайн реєстрації для внутрішньо переміщених осіб з інших областей України для продовження навчання у ВПУ №17 м. Дніпра.

Поряд із зазначеним організовано навчально-методичний супровід дистанційного навчання шляхом організації доступу до освітніх ресурсів, навчально-методичних комплексів, створено цифрову бібліотеку та медіатеку закладу. Цифрова бібліотека закладу активно працює над створенням фонду предметних електронних баз даних, які містять набір навчальних, методичних матеріалів за темами, презентації, відеофільми тощо.

Водночас було визначено механізми організації середовища спілкування між учасниками освітнього процесу (педагогічні працівники – батьки, педагогічні працівники – учні, професійні мережі педагогічних працівників, адміністрація – педагогічні працівники – учні – батьки тощо). У цьому інформаційно-освітньому середовищі розміщені дистанційні курси, структура яких представлена блоками теоретичного матеріалу та додаткової і довідкової інформації; блоком практичних, лабораторних і семінарських робіт; контрольним блоком із питаннями для самоконтролю, тестуванням, творчими проектами. Крім того, дібрано засоби та інструментарій для ефективного спілкування в режимі реального часу, у тому числі месенджери, соціальні мережі, вебінарні платформи та ін. (рис. 1).

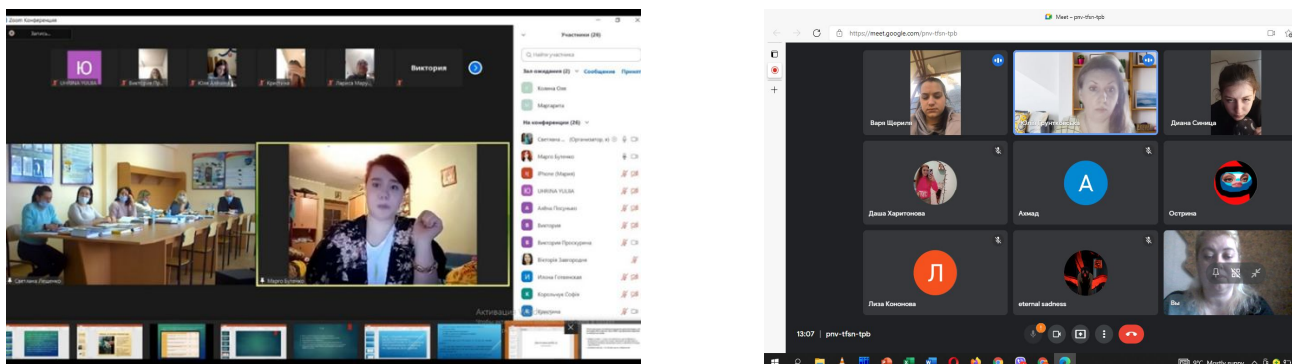

Рис. 1. Освітній процес із застосуванням технологій ДН у ВПУ № 17 м. Дніпра

Одне з чільних місць в умовах організації дистанційного навчання посідають професійний розвиток, зокрема підвищення рівня цифрової компетентності педагогів ЗП(ПТ)О у системі

підвищення кваліфікації, їх комунікація та співпраця. Безсумнівно, у швидкозмінному сучасному світі затребуваним є педагог, здатний гнучко реагувати на зміни, критично мислити, швидко орієнтуватися в нестандартних ситуаціях, який прагне до безперервного особистісного та професійного зростання. У цьому контексті зростає актуальність розробки та впровадження нових варіативних моделей підвищення кваліфікації, ефективного поєднання формальної, неформальної та інформальної освіти педагогічних кадрів. На думку В. Грядущої та А. Денисової [9], вирішенням цієї задачі є об'єднання праксеологічного та синергетичних підходів. Авторами запропоновано освітню модель «Онлайн студія цифрових технологій», яка розглядається як тривимірний інноваційний синергетичний модель розвитку цифрової компетентності педагогів закладів професійної (професійно-технічної) освіти у системі підвищення кваліфікації на праксеологічних засадах для проектування власної траєкторії розвитку цифрової компетентності, а також отримання усіх базових цифрових навичок, переходу – до проміжних, та у подальшому – до обізнаних.

Для визначення проблем та перспектив подальшого ефективного впровадження технологій дистанційного навчання та індивідуалізації освітнього процесу було організовано моніторинг і контроль дистанційного навчання. На виконання означених завдань у 2021-2022 н.р. була впроваджена Електронна платформа «ВПУ онлайн» [10]. Електронна платформа «ВПУ онлайн» – це сучасний сервіс, функціонал якого дозволяє учасникам освітнього процесу за допомогою зручного інтерфейсу мати постійний доступ до цифрових аналогів журналу та щоденника. Так, електронний журнал – це модуль для педагогів, до якого протягом року заносяться теми проведених уроків, оцінки та пропуски здобувачів освіти, відмічаються відсутні тощо. Доступ до нього мають педагогічні працівники, класний керівник, керівництво закладу. На підставі даних, внесених вчителями до журналів, для кожного здобувача освіти формується його електронний щоденник, у якому відображаються оцінки, пропуски, коментарі, стан поведінки і зауваження за кожен тиждень тощо. Також система узагальнює дані та надає аналітичну інформацію щодо кількості здобувачів освіти по групах та підрозділах, які навчаються дистанційно; кількості здобувачів освіти по групах та підрозділах, які не виходять на зв'язок. Щотижнево проводиться моніторинг освітнього процесу із визначенням рейтингу відповідного структурного підрозділу та перевірка навчально-плануючої документації педагогічних працівників.

Відтак, системні дії керівництва і педагогів ВПУ № 17 м. Дніпра дозволили здійснювати підготовку конкурентоспроможних робітників високої кваліфікації з технологічно складних, наукоємних професій та спеціальностей через надання якісних освітніх послуг із застосуванням технологій ДН в умовах воєнного стану.

Висновки. Аналіз наукових досягнень і досвіду світової та вітчизняної освітньої спільноти щодо організації ДН надали змогу переосмислити й удосконалити освітній процес ЗП(ПТ)О в умовах воєнного стану. Досліджено алгоритми та процедури добору засобів, інструментарію для ефективної взаємодії всіх учасників освітнього процесу в синхронному і асинхронному режимах. Створене інформаційно-освітнє середовище ВПУ № 17 м. Дніпра надало змогу адекватно і якісно здійснювати основну діяльність щодо підготовки високопрофесійних фахівців. Поряд із тим налагоджено дієвий моніторинг і контроль шляхом упровадження Електронної платформи «ВПУ онлайн». Отже, виходячи з вищесказаного, можна зробити висновок, що застосування систем і технологій ДН в умовах сьогодення забезпечує широкий доступ до кращих світових освітніх ресурсів; має велике соціальне значення як інструмент реалізації конституційного права на здобуття освіти та професійної кваліфікації; сприяє формуванню інноваційного освітнього інформаційного середовища у закладах П(ПТ)О.

Список використаної літератури

1. Про затвердження Положення про дистанційне навчання: Наказ МОН України від 25.04.2013 р. № 466.
2. Норвезька рада у справах біженців: вебсайт. URL: <https://www.nrc.no/perspectives/2018/education-during-wartimenew-page/> (дата звернення: 22.04.2022).
3. Про організацію освітнього процесу в закладах професійної (професійно-технічної) освіти: Лист МОН України від 07.03.2022 р. №1_3377_22.
4. ЮНЕСКО: вебсайт. URL: <https://www.unesco.org/en/articles/unescos-global-education-coalition-responds-ukrainian-call-support> (дата звернення: 26.04.2022).
5. Щодо організації дистанційного навчання: Лист МОН України від 04.04.2022 р. №1/3874-22.
6. Кухаренко В. М. Система дистанційного навчання університету. *Теорія та методика навчання математики, фізики, інформатики*. 2015. Т. XIII, вип. 3 (37). URL: https://lib.iitta.gov.ua/716736/1/220-233_Kuharenko.pdf

7. Огляд поточного стану сфери освіти і науки України в умовах російської агресії. URL: <https://theewc.org/content/uploads/2022/03/March-15-2022-Overview-of-the-current-state-of-education-and-science-.pdf> (дата звернення: 26.04.2022).

8. Грядуща В. Огляд програмних засобів та вебінарних платформ для організації дистанційного навчання в синхронному режимі». *InterConf*. 2020. (28). URL: <https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/interconf/article/view/4500> (дата звернення: 24.04.2022).

9. Грядуща В., Денисова А. Синергетична модель розвитку цифрової компетентності педагогів закладів професійної (професійно-технічної) освіти на праксеологічних засадах. *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. Серія: Педагогічні науки*. 2021. № 3 (47). ISSN 2410-0897

10. Робота закладу освіти ВПУ №17 під час воєного стану. ВПУ №17 м. Дніпра: вебсайт <https://vpu17.dp.ua/news/4281/> (дата звернення: 2.05.2022).

DISTANCE LEARNING TECHNOLOGIES IN THE EDUCATIONAL PROCESS OF VOCATIONAL SCHOOL IN THE CONDITIONS OF MARTIAL LAW

Denysova Anastasiia

Doctor of Philosophy in the Field of study Education / Pedagogy

Dnipro Higher Vocational School №17

Hruntkovska Yuliia

Lecturer of Special Disciplines

Dnipro Higher Vocational School №17

Introduction. *The article analyzes the problems of state guarantees, creating a safe educational environment, as well as the organization of education and the educational process. Thus, distance learning not only does not lose its relevance, but requires further active implementation. After all, given the existing threat to life and health, students and pedagogical, scientific workers were forced to change their place of residence, leave their jobs and study. At the same time, regardless of the place of residence during martial law, participants in the educational process are guaranteed to organize it in the safest, including remote, or in any other form. Currently, the problem of introducing distance learning technologies in the educational process of vocational school in these conditions is relevant and needs further consideration.*

Purpose. *The aim of the article is research of features and experience of application of technologies of distance learning in educational process of vocational school under martial law.*

Methods. *The analysis of regulatory sources and educational literature, analogy, induction and deduction were used.*

Results. *The analysis of scientific achievements and practical experience of the world and domestic educational community in the organization of DL provided an opportunity to rethink and improve the educational process of vocational school under martial law. Algorithms and procedures for selection effective tools for interaction of all participants in the educational process in synchronous and asynchronous modes are studied. The created information and educational environment of HVS №17 in Dnipro provided an opportunity to adequately and qualitatively carry out the main activities for the training of highly professional specialists. At the same time, effective monitoring and control has been established through the introduction of the Electronic Platform «HVS Online».*

Conclusion. *The material of the article makes it possible to conclude that the use of systems and technologies of DL in today's conditions provides wide access to the world's best educational resources; has great social significance as an instrument of realization of the constitutional right to education and professional qualification; promotes the formation of innovative educational information environment in the vocational school.*

Key words: *distance learning, distance learning technologies, institution of vocational education, electronic platform, distance course, martial law.*

References

1. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro dystantsijne navchannia [On approval of the Regulations on distance learning]. (2013). *Nakaz MON Ukrainy – Ministry of Education and Science of Ukraine № 466*. [in Ukrainian]
2. *Norvezka rada u spravakh bizhentsiv – Norwegian Refugee Council*. (n.d.). URL: <https://vrv.nrts.no/perspetstives/2018/edutsation-during-vartimenev-page/> [in Ukrainian]
3. Pro orhanizatsiiu osvitynoho protsesu v zakladakh profesijnoi (profesijnno-tekhnichnoi) osvity [On the organization of the educational process in institutions of professional (vocational) education]. (2022). *Lyst MON Ukrainy vid – Letter of the Ministry of Education and Science of Ukraine №1_3377_22*. [in Ukrainian]
4. *Unesco: website*. (n.d.). URL: <https://vrv.unesco.org/en/artitsles/unestsos-global-edutsation-tsoalition-responds-ukrainian-tsall-support> [in English]

5. Schodo orhanizatsii dystantsijnoho navchannia [Regarding the organization of distance learning]. (2022). *Lyst MON Ukrainy – Letter of the Ministry of Education and Science of Ukraine №1/3874-22*. [in Ukrainian]
6. Kukhareno, V. M. (2015). Systema dystantsijnoho navchannia universytetu [Distance learning system of the university]. *Teoriia ta metodyka navchannia matematyky, fizyky, informatyky – Theory and methods of teaching mathematics, physics, computer science*, Vol. III, issue 3 (37). URL: https://lib.iitta.gov.ua/716736/1/220-233_Kuharenko.pdf [in Ukrainian]
7. Ohliad potочноho stanu sfery osvity i nauky Ukrainy v umovakh rosijskoi ahresii [Review of the current state of education and science in Ukraine in the context of Russian aggression]. (n.d.). *theevts.org*. URL: <https://theevts.org/tsonent/uploads/2022/03/March-15-2022-Overview-of-the-turrent-state-of-edutsation-and-stsientse-pdf> [in Ukrainian]
8. Hriadushcha V. (2020). *Ohliad prohramnykh zasobiv ta vebinarykh platform dlia orhanizatsii dystantsiinoho navchannia v synkhronnomu rezhymi» [Overview of software and webinar platforms for distance learning in synchronous mode]*. Inter Conf, (28). URL : <https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/interconf/article/view/4500>. [in Ukrainian]
9. Hriadushcha, V. V. and Denysova, A. V. (2021). Synerhetychna model rozvytku tsyfrovoy kompetentnosti pedahohiv zakladiv profesijnoi (profesijno-tekhnichnoi) osvity na prakseolohichnykh zasadakh [Synergetic model of development of digital competence of teachers of vocational (vocational) education institutions on praxeological principles]. *Visnyk Hlukhivskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni Oleksandra Dovzhenka – Bulletin of the Oleksandr Dovzhenko Hlukhiv National Pedagogical University*, 3 (47). ISSN 2410-0897 [in Ukrainian]
10. Robota zakladu osvity VPU №17 pid chas voienoho stanu [The work of the educational institution VPU №17 during martial law]. (n.d.). *Dnipro VPU №17*. URL: <https://vpu17.dp.ua/nevs/4281/> [in Ukrainian]

Отримано редакцією 11.05.2022 р.

УДК 37.042.1

DOI: 10.31376/2410-0897-2022-2-49-164-170

ФІЗИЧНА ПІДГОТОВКА ШКОЛЯРІВ ІЗ ЗАТРИМКОЮ ПСИХІЧНОГО РОЗВИТКУ

Кузюра Геннадій Миколайович

кандидат педагогічних наук, ст. викладач кафедри теорії і методики фізичного виховання
Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженка
e-mail: kuzurag@gmail.com
ORCID ID: 0000-0001-5451-3782

Редько Сергій Юрійович

асистент кафедри теорії і методики фізичного виховання
Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженка
e-mail: redko89s@gmail.com
ORCID ID: 0000-0002-7227-6458

У статті розкрито актуальність фізичного виховання дітей із затримкою психічного розвитку, впровадження корекційних фізичних вправ у систему інклюзивного навчання. Досліджено сучасні особливості опанування учнями з особливими освітніми проблемами предмета «Фізична культура». Вказано на необхідність відбору засобів фізичного виховання і педагогічних умов для дітей із затримкою психічного розвитку. Запропоновано впровадження у практику вчителів фізичної культури рухових дій, які сприяють розвитку фізичної підготовленості дітей із затримкою психічного розвитку.

Ключові слова: інклюзивне навчання, фізична підготовленість, загальноосвітня підготовка, діти з особливими освітніми проблемами.

Постановка проблеми. У сучасній Україні для здобуття загальної середньої освіти в умовах реалізації концепції «Нова українська школи» передбачені унікальні можливості. Однак для людини з особливими освітніми проблемами здобуття освіти часто перетворюється на завдання, реалізація якого супроводжується постійними складнощами. Тому розроблення та впровадження нових педагогічних технологій, зміст яких відповідає реальному стану індивідуальних можливостей молодшої людини та має наукове обґрунтування засобів, методів та форм навчання, завжди були і залишаються потребою не тільки системи середньої освіти, а й суспільства в цілому. Аналізуючи сучасні середньостатистичні дані в педіатрії в усьому світі та в Україні увагу привертає негативна статистика збільшення процентної кількості дітей, які мають порушення або затримку інтелектуального розвитку, через цей фактор система освіти зазнає значних труднощів. Гостро постало питання модифікації типових освітніх програм та розроблення спеціальних корекційних програм для навчання школярів з особливими освітніми потребами, підготовки педагогічних кадрів,